

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Михаил Босилков Мелтев,

Нов български университет

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академична длъжност ДОЦЕНТ по Кинознание, киноизкуство и телевизия (история на българското кино: архиви и институции), професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, обявен от Института за изследване на изкуствата (обн. в ДВ бр. 41/ 09.05.23 г.) за нуждите на сектор "Екранни изкуства" с единствен кандидат д-р Деян Иванов Статулов

Д-р Деян Статулов участва в конкурса с научни публикации и документи, доказващи научна, експертна и преподавателска дейност. Заема длъжност Главен асистент в Институт за изследване на изкуствата от 2016 г., т.е. повече от 7 години, хоноруван преподавател е в СУ „Св. Климент Охридски“ (повече от 2 г.), бил е програмен директор на Дома на киното, главен редактор, сценарист, филмов коментатор в телевизия, редактира фестивални вестници и участва в организацията на национални и международни филмови фестивали и др. Всичко това изпълнява изискванията по чл.24, от ЗРАСРБ. Представената монография и публикации доказва сериозния потенциал на кандидата като учен. Проблемите, които д-р Статулов анализира в публикациите и монографията си очертават последователен научен интерес в областта на киноисторията и по специално употребата на киното от тоталитарната власт като инструмент за манипулация на общественото съзнание в България.

В хабилитационния труд под заглавие "Пре-поръчани филми" и подзаглавие „Пропагандни практики в българското игрално кино 1944/89 г." д-р Статулов си поставя актуална цел: „да разгледа механизмите, средствата и институциите, чрез които се осъществява пропагандата в

българското кино“ като фокусира изследването главно върху художествените игрални филми и разглежда процесите във филмовата индустрия от гледна точка на идеологическите канони на тоталитаризма.

Монографията е своеобразно продължение на докторската дисертация на кандидата, в която той изследва цензурата в киното ни, механизмите за предварителен и последващ контрол върху филмите, докато в настоящата работа акцента е поставен върху структурите за употреба на киното като инструмент на пропагандата. Петте глави на текста разглеждат възникването и същността на пропагандата в глобален и исторически аспект; налагането в България на съветския модел и стил на живот след 1944 г., цялостна унификация на живота на гражданите чрез привнасянето на болшевишките практики в одържавената българска филмова индустрия. Авторът е проучил голям масив от архивни документи, които разкриват динамиката на развитие на процеса на съзнаване на пропагандния потенциал на киното като масмедия и налагането на модел за употребата му.

Личният принос на д-р Сатулов е в систематизацията и задълбочените анализи на установяване и действие на цялостния апарат за идеологически контрол върху производството, разпространението и показата на игрално кино в България в посочения период и отражението на този безпощадна намеса върху развитието на българското кино и общество. Авторът показва умение и сръчност да борави с архивни материали и умело вмъква доказателствен материал от тях в аналитичния текст, без да накърни усещането за цялост и четивност. Въпреки кратката историческа дистанция към изследвания период той представя сравнително цялостна картина на тоталитарните пропагандни практики в българското кино през погледа на теоретик и практик. В монографията се анализират емблематични творби, които най-точно доказват тезата на автора и проблемите, които изследва.

Бих препоръчал на автора да продължи своите изследвания на тоталитарните практики в опита им да обхванат цялостния обществен културен живот като разшири периметъра на изследването върху документално, научнопопулярното кино и телевизия, както и кинопериодика, теория, образование. Смятам, че не бива да се омаловажава мястото на кинотеорията и кинокритиката в процеса на контрол и цензура. Тази моя препоръка се базира на отличното ми впечатление от теоретичните му публикации, представени за хабилитация.

Монографията на д-р Деян Статулов представлява безспорен интерес както за кинообщността и студентите по кино, така и за читатели с определен интерес към близкото ни минало. Още повече, че напоследък се забелязва умишлен уклон към идеализация на този мрачен период за всяко духовно битие в родината ни. Текстът е написан строго научно и безпристрастно.

Преподавателската и образователна дейност на кандидата обхваща СУ „Св. Климент Охридски“ и колежа „Любен Гроис“. Освен това той се изявява като практик на кинопоказа като програматор и директор на кино, участник в организацията на фестивали като ръководител и член на организаторския екип.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените от кандидата хабилитационен труд – монография "Пре-поръчани филми" и подзаглавие „Пропагандни практики в българското игрално кино 1944/89 г." съдържат оригинални приноси, доразвиват и обогатяват научните знания по история на българското кино и кинотеорията като цяло и отговарят на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на БАН за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Предвид гореизложеното и като отчитам цялостното творчество, присъствие и авторитет на кандидата сред колегията, убедено препоръчвам на Научния съвет на Института за изследване на изкуствата да избере д-р Деян Иванов Статулов на академичната длъжност „доцент“ по Кинознание, киноизкуство и телевизия в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство.

София

12.09.2023

Проф.д-р М. Мелтев